

ONDERWIJSONDERZOEK & ADVIES

A photograph of a classroom with several young children sitting at desks. In the foreground, a young boy with curly hair and a blue and white striped shirt is smiling at the camera. Behind him, a girl with blonde hair and a red bow is focused on her work. Other children are visible in the background, some working and others looking towards the camera.

Rapportage

Alliantie Schooltuinen – onderzoek
schooltuinen

In opdracht van:
Contactpersoon:

Alliantie Schooltuinen
Vincent van der Veen

Utrecht, 24 april 2025

www.duo-onderwijsonderzoek.nl

INHOUDSOPGAVE

1	INLEIDING	2
2	ONDERZOEKSOPZET	3
3	SAMENVATTING BELANGRIJKSTE RESULTATEN	4
4	RESULTATEN	6
4.1	Beleid schooltuinieren	6
4.2	Mogelijkheid om gebruik te maken van een schooltuin	7
4.3	Behoefte om wel gebruik te maken van een schooltuin	8
4.4	Kenmerken schooltuin: initiatief, financiering en inrichting.....	9
4.5	Gebruik schooltuinen in de eigen groep	15
4.6	Verdiepende vragen gebruik schooltuinen in de eigen groep.....	19
4.7	Gewenste (verdere) ondersteuning bij het gebruik van een schooltuin.....	23
5	BIJLAGE: RESPONSVERANTWOORDING EN BETROUWBAARHEID.....	25

Separaat: bijlage met open antwoorden

1 INLEIDING

In 2021 heeft DUO Onderwijsonderzoek & Advies in opdracht van Alliantie Schooltuinen onderzoek gedaan naar het gebruik van schooltuinen. In 2025 is het onderzoek nogmaals uitgevoerd. Deze rapportage bevat de resultaten van het onderzoek onder leerkrachten (groep 5 - 8) in het basisonderwijs.

2 ONDERZOEKSOPZET

Onderzoeksgroep en methode

De onderzoeksgroep bestaat uit leerkrachten uit het basisonderwijs, van groep 5 tot en met groep 8. We hebben een kwantitatief online onderzoek uitgevoerd onder deze onderzoeksgroep. De technische realisatie van het online veldwerk voor het onderzoek is door DUO Onderwijsonderzoek & Advies uitgevoerd. De respons is in de periode van 5 tot en met 28 maart 2025 gerealiseerd met de inzet van ons eigen Onderwijspanel.

We hebben in totaal een netto-respons van n = 800 leerkrachten uit groep 5 tot en met 8 gerealiseerd. Voor een uitgebreide responsverantwoording verwijzen we naar de bijlage.

Vragenlijst

Als basis voor de vragenlijst voor het onderzoek is de vragenlijst uit 2021 gebruikt. In nauw overleg met de opdrachtgever is deze (enigszins) door DUO Onderwijsonderzoek & Advies aangepast. De vragenlijst bevat zowel gesloten als open vragen (toelichtingen op de gesloten vragen).

Aan het begin van de vragenlijst is de volgende omschrijving van schooltuinen opgenomen:

Dit onderzoek gaat over schooltuinen. Bij dit onderzoek verstaan we onder een schooltuin een moestuin waar leerlingen individueel of met een groepje onder schooltijd en onder begeleiding op een eigen stukje grond zelf groenten zaaien, zelf bijhouden en zelf oogsten. De schooltuin hoeft niet per se op het schoolterrein of bij de school te liggen.

Rapportage

Deel 4 van deze rapportage bevat de belangrijkste resultaten van het onderzoek. We hebben de resultaten in grafieken en tabellen weergegeven (zie deel 5), waarbij we de bepaalde resultaten weergeven per groep (waaraan het meeste les wordt gegeven) en voor het totaal (alle groepen bij elkaar). Daar waar vragen op schoolniveau zijn gesteld (bijvoorbeeld over het beleid voor schooltuinieren en de aanwezigheid van een schooltuin) geven we alleen de totaalresultaten weer. Waar mogelijk vergelijken we de totaalresultaten met het onderzoek uit 2021. Er dient opgemerkt te worden dat we in 2021 gevraagd hebben naar de situatie voor corona.

Als er significante verschillen naar achtergrondkenmerken zijn dan hebben we dat vermeld in de tekst. Het gaat om de kenmerken: aantal leerlingen, de provincie en het didactische uitgangspunt van de school (montessori-, jenaplan-, dalton- en vrije scholen in vergelijking met het 'reguliere' onderwijs). Als er niets wordt vermeld dan is er zodoende geen significant verschil.

We hebben een aantal keer aan leerkrachten om toelichtingen gevraagd. Van de gegeven toelichtingen hebben we de 'rode draad' in de rapportage opgenomen. Het volledige overzicht van gegeven toelichtingen is opgenomen in de separate bijlage.

3 SAMENVATTING BELANGRIJKSTE RESULTATEN

Het onderzoek is, evenals in 2021, uitgevoerd onder 800 leerkrachten uit groep 5 tot en met 8 uit het basisonderwijs.

Beleid schooltuinen

Bij een kwart (2021: 23%) van de scholen is het schooltuinen opgenomen in het onderwijs(leer)plan c.q. onderwijscurriculum.

Aanwezigheid schooltuin(en) en het gebruik

In het onderstaande overzicht staan de belangrijkste resultaten over de aanwezigheid en het gebruik van schooltuinen. Bijna de helft (48%) van de leerkrachten kan gebruikmaken van een schooltuin. Iets meer dan de helft (52%) kan dat niet. We hebben 9 situaties onderscheiden (zie de middelste kolom). Situatie 1 tot en met 5 gaat over het gebruik van de aanwezige schooltuin. Bij situatie 6 tot en met 10 is er geen mogelijkheid tot het gebruik van een schooltuin, maar hebben we gevraagd of er wel een behoefte is.

Ruim een kwart (27%; situatie 1; donkergroene kleur) van alle leerkrachten maakt gebruik van een schooltuin. We zien dat er in potentie nog veel meer leerkrachten gebruik zouden willen maken van een schooltuinen (alle lichtgroene vakken):

- Situatie 2: De leerkracht maakt geen gebruik van de wel aanwezige schooltuin, maar wil dat zeker wel doen: 5% (van alle leerkrachten).
- Situatie 3: De leerkracht maakt geen gebruik van de wel aanwezige schooltuin, maar wil dat misschien wel doen: 8% (van alle leerkrachten).
- Situatie 6: Er is geen beschikking over een schooltuin, maar de leerkracht zou zeker gebruikmaken van de schooltuin (als de schooltuin er wel zou zijn): 22% (van alle leerkrachten).
- Situatie 7: Er is geen beschikking over een schooltuin, maar de leerkracht zou misschien gebruikmaken van de schooltuin (als de schooltuin er wel zou zijn): 23% (van alle leerkrachten).

Mogelijkheid gebruik schooltuin	Gebruik schooltuin: 9 situaties	Totaal (van alle leerkrachten)
Wel mogelijkheid om gebruik te maken van een schooltuin: 48%. Kenmerken: • Ligging: 78% bij school • Gemiddelde grootte: 177 m² • Gemiddelde per leerling: 2,1 m² • Meest voorkomende situatie: tuin voor de hele klas/school (54%).	1. Leerkracht maakt gebruik van schooltuin	27%
	2. Leerkracht maakt geen gebruik van de schooltuin, maar zou het zeker wel willen	5%
	3. Leerkracht maakt geen gebruik van de schooltuin, maar zou het misschien wel willen	8%
	4. Leerkracht maakt geen gebruik van de schooltuin en heeft er geen behoefte aan	6%
	5. Leerkracht maakt geen gebruik van de schooltuin, leerkracht weet niet of hij/zij er gebruik van wil maken	2%
Geen mogelijkheid om gebruik te maken van een schooltuin: 52%	6. Leerkracht zou zeker gebruikmaken van de schooltuin (als de schooltuin er wel zou zijn)	22%
	7. Leerkracht zou er misschien gebruikmaken van de schooltuin (als de schooltuin er wel zou zijn)	23%
	8. Leerkracht heeft geen behoefte aan schooltuin (zou er ook geen gebruik van maken als deze er wel zou zijn)	6%
	9. Leerkracht weet niet of hij/zij er gebruik van zou maken	1%
Totaal van alle leerkrachten uit groep 5 tot en met 8		100%

Opmerking: het gaat om afgeronde percentages

Ter vergelijking: meting 2021 (gevraagd naar de situatie voor corona)

Per saldo is het percentage leerkrachten dat gebruik maakt een schooltuin gestegen van 19% naar 27%.

Mogelijkheid gebruik schooltuin	Gebruik schooltuin: 10 situaties	Totaal (van alle leerkrachten)
Wel mogelijkheid om gebruik te maken van een schooltuin: 45%. Kenmerken: - Ligging: 72% bij school - Gemiddelde grootte: 168 m² - Gemiddelde per leerling: 1,9 m² - Meest voorkomende situatie: tuin voor de hele klas/school (48%).	1. Leerkracht maakt gebruik van schooltuin (voor corona)	19%
	2. Leerkracht maakt geen gebruik van de schooltuin, maar zou het zeker wel willen	9%
	3. Leerkracht maakt geen gebruik van de schooltuin, maar zou het misschien wel willen	9%
	4. Leerkracht maakt geen gebruik van de schooltuin en heeft er geen behoefte aan	6%
	5. Leerkracht maakt geen gebruik van de schooltuin, leerkracht weet niet of hij/zij er gebruik van wil maken	2%
	6. Leerkracht was voor corona nog geen leerkracht	1%
Geen mogelijkheid om gebruik te maken van een schooltuin: 55%	7. Leerkracht zou zeker gebruikmaken van de schooltuin (als de schooltuin er wel zou zijn)	22%
	8. Leerkracht zou er misschien gebruikmaken van de schooltuin (als de schooltuin er wel zou zijn)	26%
	9. Leerkracht heeft geen behoefte aan schooltuin (zou er ook geen gebruik van maken als deze er wel zou zijn)	5%
	10. Leerkracht weet niet of hij/zij er gebruik van zou maken	1%
Totaal van alle leerkrachten uit groep 5 tot en met 8		100%

Opmerking: het gaat om afgeronde percentages. Situatie 6 is alleen van toepassing voor de meting van 2021.

Redenen om wel of geen gebruik te maken van een schooltuin

De belangrijkste reden om wel gebruik te maken van een schooltuin (situatie 1) is dat leerlingen actief buiten aan het werk zijn (75%). Ook bij de vorige meting was dit de belangrijkste reden.

We hebben de leerkrachten die geen gebruikmaken van de (beschikbare) schooltuin gevraagd wat de reden is om het niet te gebruiken (situatie 2 - 5). De belangrijkste redenen om geen gebruik te maken van een schooltuin zijn: geen tijd (35%; een behoorlijke stijging en opzichte van de vorige meting) en 'andere groepen doen dat' (31%).

Intensiteit gebruik schooltuinen

Leerkrachten die gebruikmaken van de schooltuinen (situatie 1; 27% van alle leerkrachten) doen dit gemiddeld ruim 12 keer per jaar. Het gemiddelde aantal minuten per bezoek is 41 minuten. De intensiteit is iets lager dan bij de vorige meting.

Gewenste (extra) ondersteuning

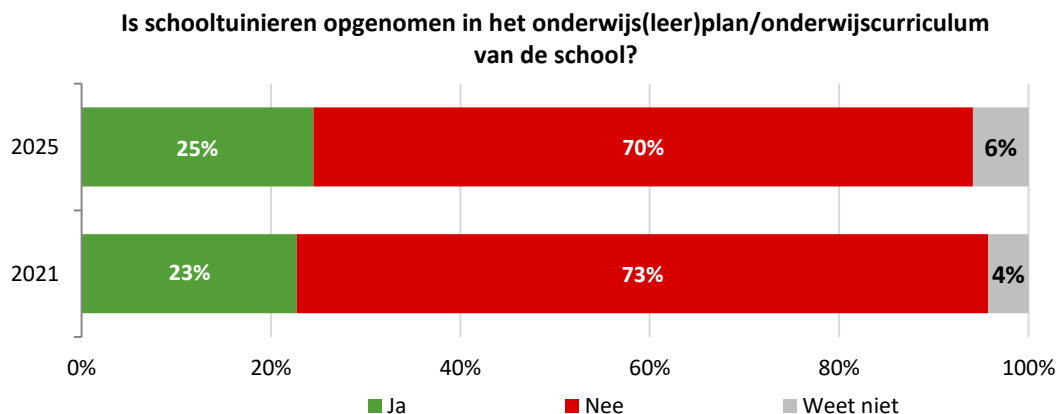
Als het gaat om (extra) ondersteuning dan zien we dat bij zowel de leerkrachten die nu gebruikmaken van een schooltuin (situatie 1) als bij de leerkrachten die in potentie gebruik van zouden willen maken van een schooltuin (situaties 2, 3, 6 en 7; zie pagina 4) twee aspecten het meeste worden genoemd:

- Meer ondersteuning bij het onderhoud van een schooltuin en
- De begeleiding van de leerlingen bij de lessen op de schooltuin.

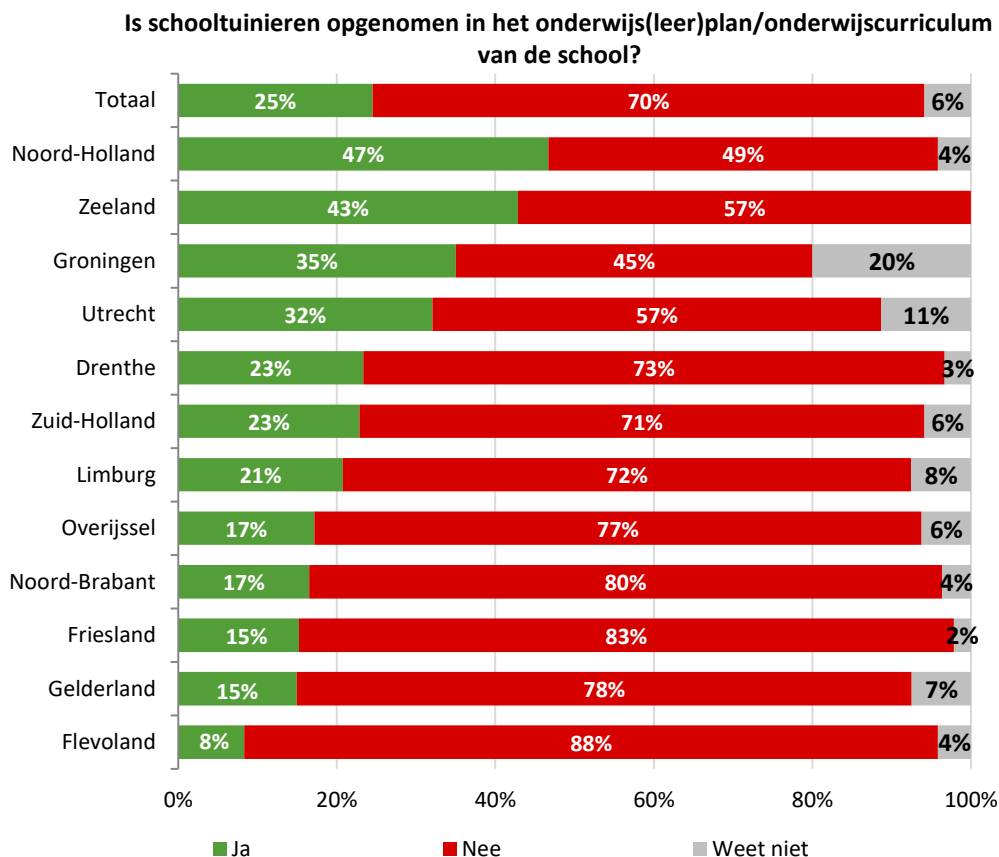
4 RESULTATEN

4.1 Beleid schooltuinieren

We hebben alle leerkrachten gevraagd of schooltuinieren is opgenomen in het onderwijs(leer)plan c.q. onderwijscurriculum van de school. Bij een kwart is dit het geval. Bij 70% is dit niet het geval. Een klein gedeelte (6%) van de leerkrachten weet niet of het is opgenomen. De verschillen met de vorige meting zijn gering.

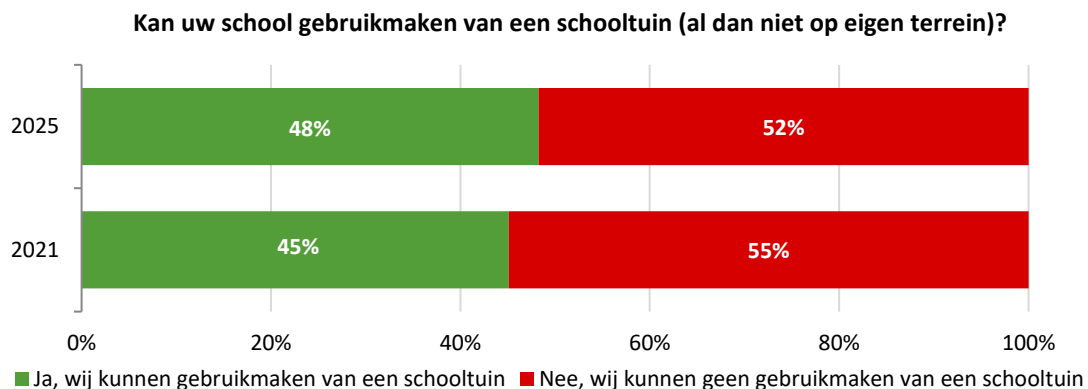

In de onderstaande grafiek staan de resultaten naar provincie.

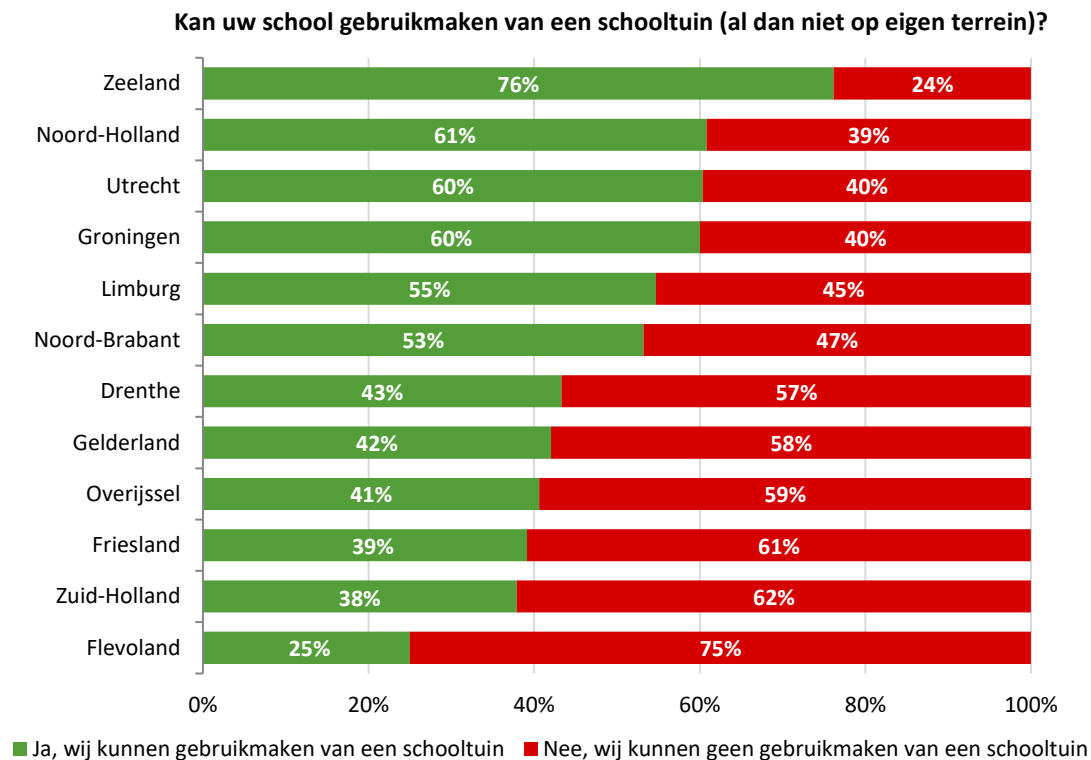

4.2 Mogelijkheid om gebruik te maken van een schooltuin

We hebben alle leerkrachten gevraagd of de school de mogelijkheid heeft om gebruik te maken van een schooltuin (al dan niet op eigen terrein). Bijna de helft (48%) van de scholen heeft deze mogelijkheid. Aan de andere kant heeft 52% geen mogelijkheid om gebruik te maken van een schooltuin. Per saldo zijn er dus iets meer scholen dan bij de vorige meting die gebruik kunnen maken van een schooltuin¹. De belangrijkste redenen hiervoor zijn: er is geen grond/plek/ruimte beschikbaar, er is geen geschikte schooltuin in de buurt en er is nog nooit over nagedacht (zie de separate bijlage voor alle gegeven antwoorden).

In de onderstaande grafiek staan de resultaten naar provincie.

¹ Het verschil is niet significant. Verschillen van 5% op totaalniveau (n=800) zijn significant.

4.3 Behoefte om wel gebruik te maken van een schooltuin

Aan de leerkrachten die nu geen gebruik kunnen maken van een schooltuin hebben we gevraagd of ze wel gebruik zouden willen maken van een schooltuin (als deze er zou zijn). Een ruime meerderheid zou dit zeker (43%) of misschien (44%) willen doen².

Stel dat u gebruik zou kunnen maken van een schooltuin. Zou u dan als leerkracht van uw groep gebruikmaken van de schooltuin?	Groep 5	Groep 6	Groep 7	Groep 8	Totaal 2025	Totaal 2021
Ja	46%	42%	53%	32%	43%	41%
Misschien	48%	44%	35%	50%	44%	48%
Nee	6%	13%	13%	16%	12%	9%
Weet niet	1%	2%	0%	3%	1%	3%
Totaal	100%	100%	100%	100%	100%	100%

De leerkrachten die nu geen beschikking hebben over een schooltuin, maar er wel zeker of misschien gebruik van zouden willen maken (87%; zie bovenstaande tabel), geven als belangrijkste redenen om toch gebruik van een schooltuin te willen maken: leerlingen leren zorgdragen voor en verantwoordelijk te zijn voor hun tuintje (76%) en leerlingen zijn actief buiten aan het werk (73%). De verschillen met de vorige meting zijn beperkt.

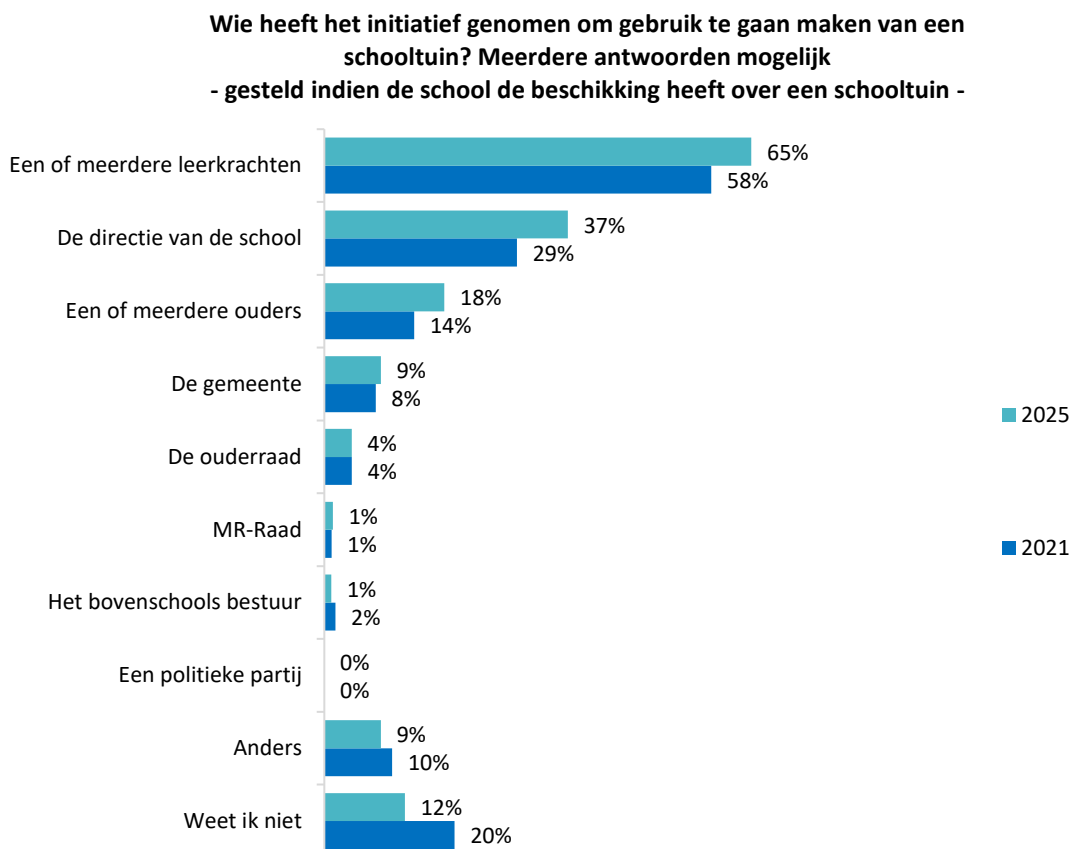
Redenen om wellicht wel gebruik te maken van een schooltuin <i>Meerdere antwoorden mogelijk</i>	Groep 5	Groep 6	Groep 7	Groep 8	Totaal 2025	Totaal 2021
Leerlingen leren zorgdragen voor en verantwoordelijk zijn voor hun tuintje	78%	75%	73%	79%	76%	69%
Leerlingen zijn lekker actief buiten aan het werk	69%	73%	79%	71%	73%	72%
Leerlingen leren waar hun voedsel vandaan komt	74%	73%	65%	64%	69%	66%
Leerlingen komen dicht bij de natuur, beleven de natuur met al hun zintuigen	69%	67%	69%	58%	66%	61%
Leerlingen zijn met andere vaardigheden bezig dan in het klaslokaal	61%	65%	67%	60%	63%	66%
Leerlingen werken samen, helpen elkaar in de tuintjes	64%	54%	58%	64%	60%	65%
Leerlingen maken het kiem- en groeiproces van dichtbij mee omdat ze meermalen op dezelfde locatie komen	63%	57%	60%	55%	59%	64%
Leerlingen leren over kringloopprocessen en andere natuurverschijnselen	39%	34%	42%	44%	39%	41%
Leerlingen leren de waarde van groente kennen	42%	39%	42%	33%	39%	29%
Leerlingen proeven eerder groenten die ze nog niet kennen	28%	29%	27%	29%	28%	26%
Leerlingen eten meer groenten	11%	11%	10%	13%	11%	12%
Anders	2%	2%	0%	0%	1%	1%

² De aantallen zijn te laag om hiervan een analyse naar provincie te maken.

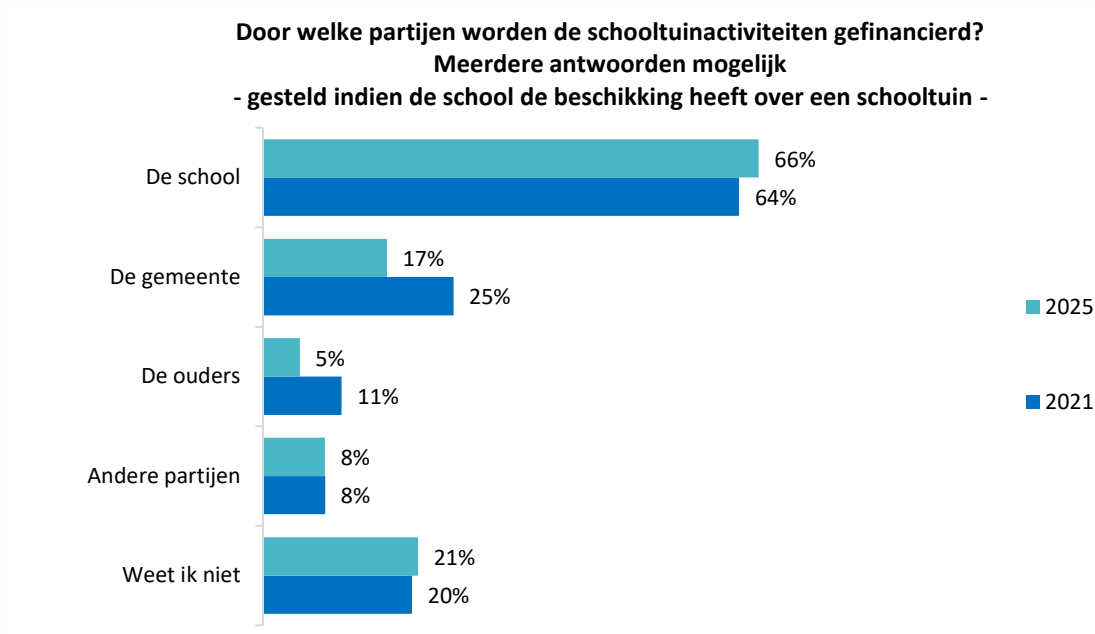
4.4 Kenmerken schooltuin: initiatief, financiering en inrichting

Aan de leerkrachten die gebruik kunnen maken van een schooltuin (48% van de leerkrachten; zie pagina 7) hebben we een aantal vragen gesteld over de kenmerken van de schooltuin.

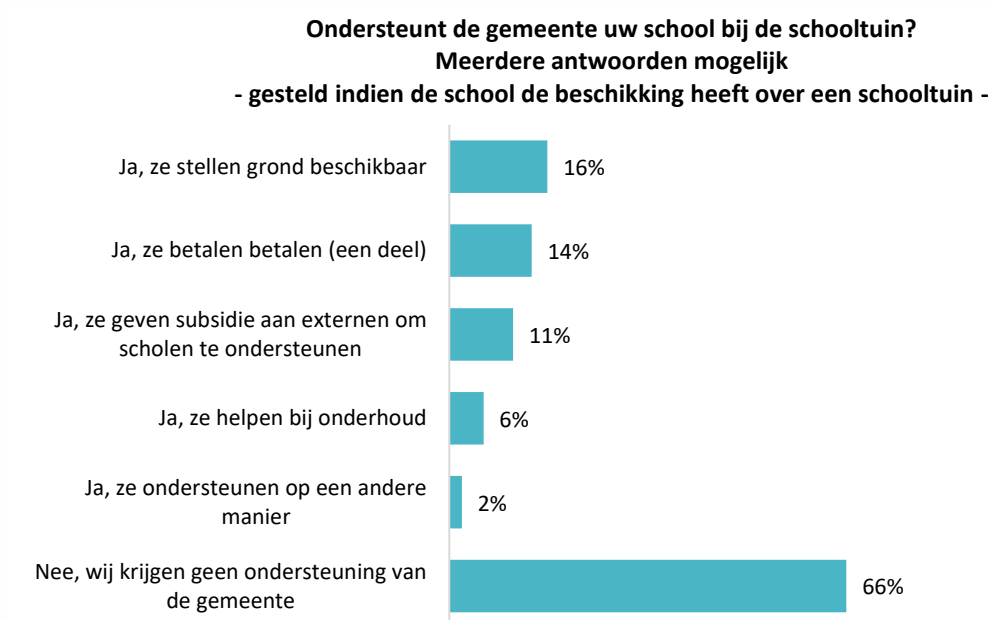
Het initiatief voor de schooltuin komt veelal van de leerkrachten (65%) of de directie (37%).

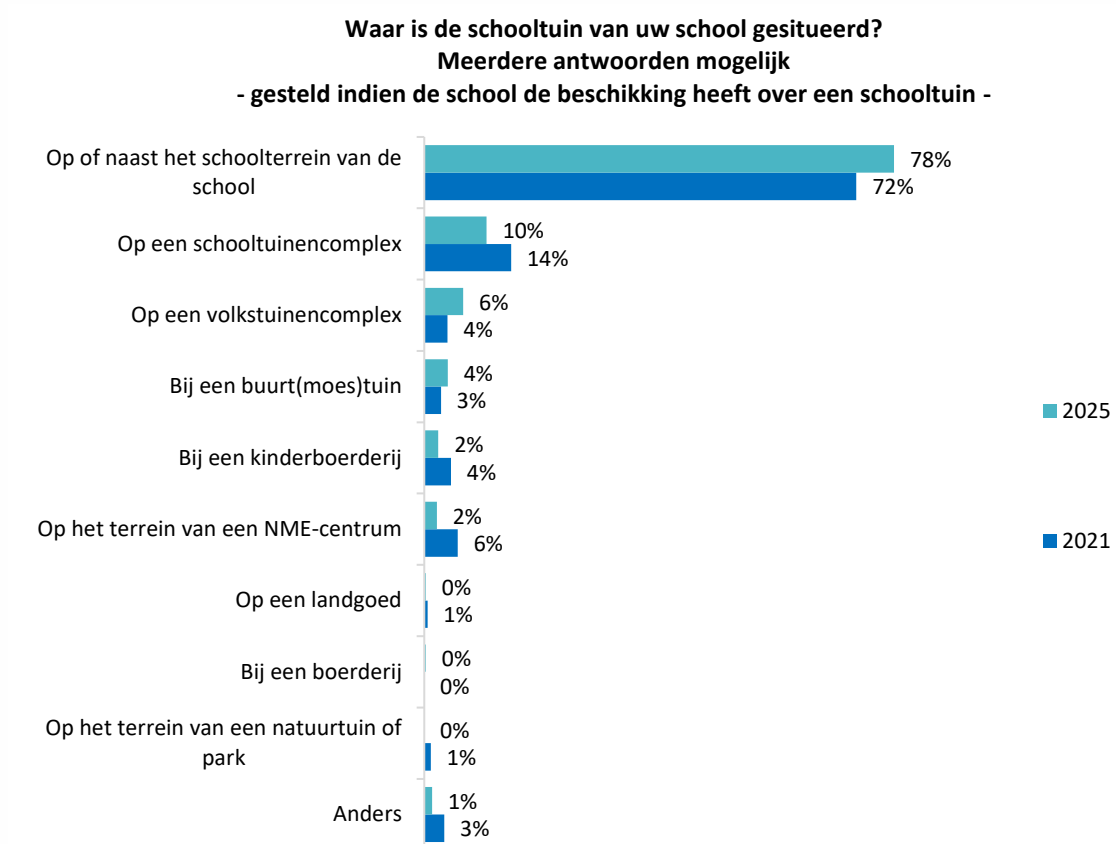
De school zorgt nog steeds veelal voor de financiering van de schooltuinactiviteiten.

We hebben deze meting voor het eerst gevraagd of de gemeente de school ondersteunt bij de schooltuin. Twee derde van de scholen met een schooltuin krijgt geen ondersteuning van de gemeente.

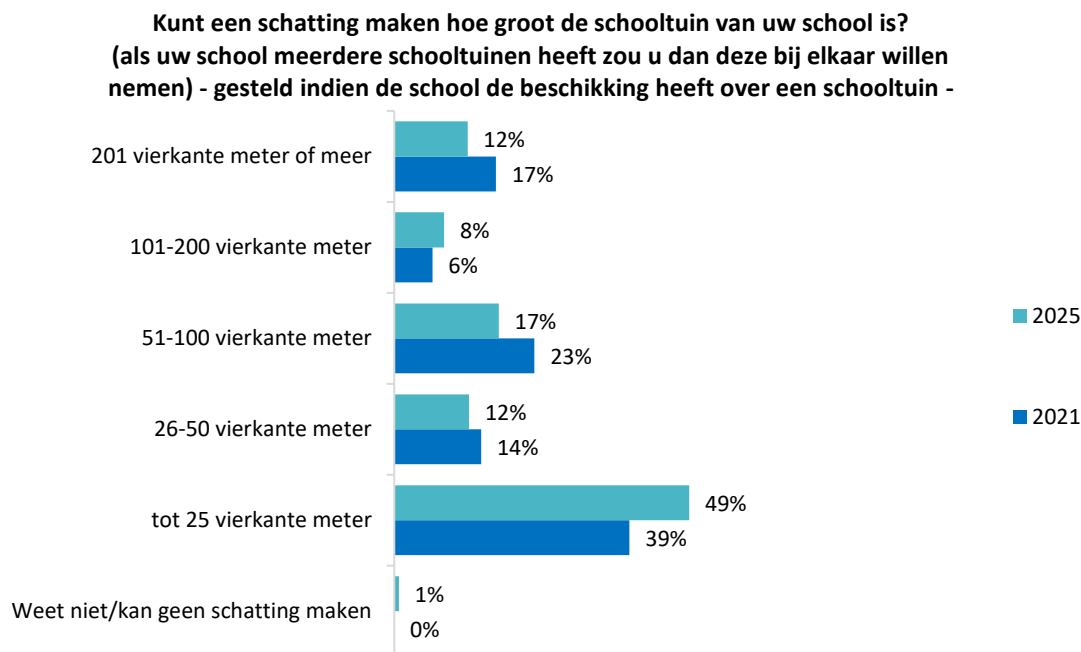
We hebben ook gevraagd waar de schooltuin gesitueerd is. De schooltuin is veelal gesitueerd op of naast het schoolterrein (78%). Een tiende van de schooltuinen is op een schooltuinencomplex.

De onderstaande tabel geeft inzicht in de omvang van de schooltuin. De gemiddelde grootte van de schooltuin is 177 vierkante meter. Gemiddeld maken 82 leerlingen gebruik van de schooltuin. Dit betekent dat de gemiddelde beschikbare oppervlakte per leerling uitkomt op 2,1 vierkante meter. Uit analyse blijkt dat scholen met een beleid (zie paragraaf 4.1) gemiddeld een grotere schooltuin hebben: 300 vierkante meter.

Kenmerken schooltuinen	2025	2021
Gemiddelde grootte	177 vierkante meter	168 vierkante meter
Gemiddeld aantal leerlingen	82 leerlingen	88 leerlingen
Gemiddeld beschikbare oppervlakte per leerling	2,1 vierkante meter	1,9 vierkante meter

In de onderstaande grafiek staat de verdeling van de omvang van de schooltuin.

We hebben de onderstaande indeling in de online vragenlijst opgenomen en gevraagd welke indeling het beste past bij de indeling van de schooltuin.

Situatie 1: Individuele tuintjes

1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1
1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1

Situatie 2: Kleine groepstuintjes: 2 tot 4 kinderen per tuintje

2-4	2-4	2-4	2-4	2-4	2-4	2-4
2-4	2-4	2-4	2-4	2-4	2-4	2-4

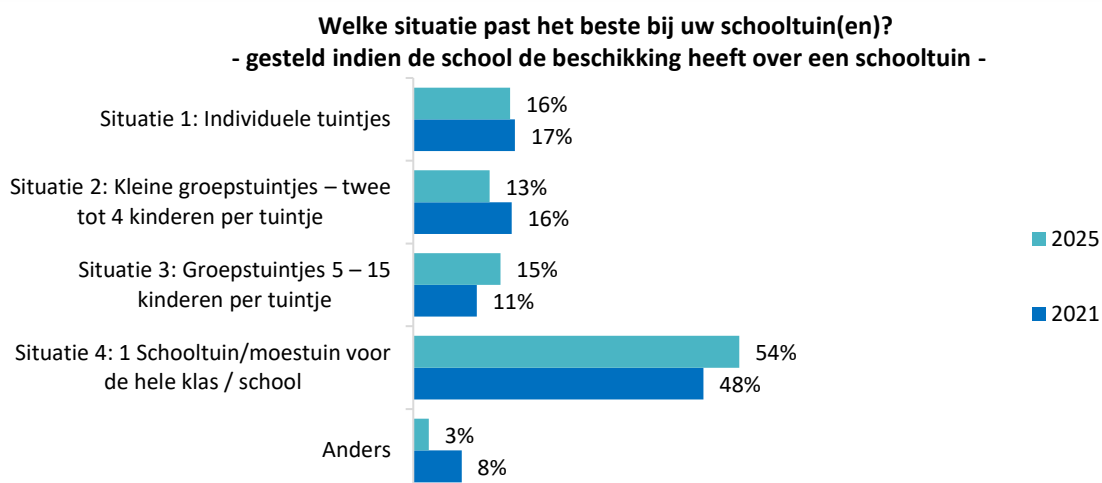
Situatie 3: Groepstuintjes: 5 tot 15 kinderen per tuintje

5-15	5-15	5-15
5-15	5-15	5-15

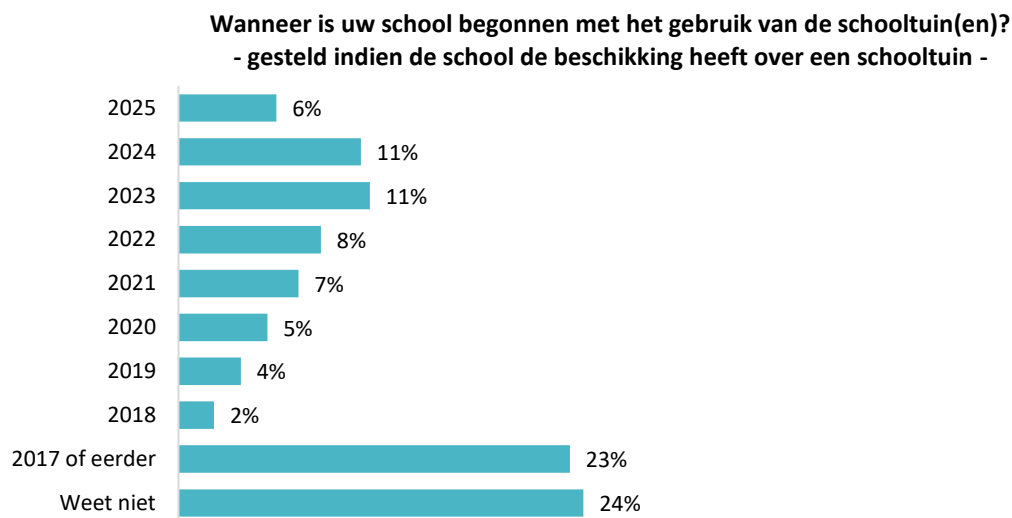
Situatie 4: 1 Schooltuin/moestuin voor de hele klas/school

16-35

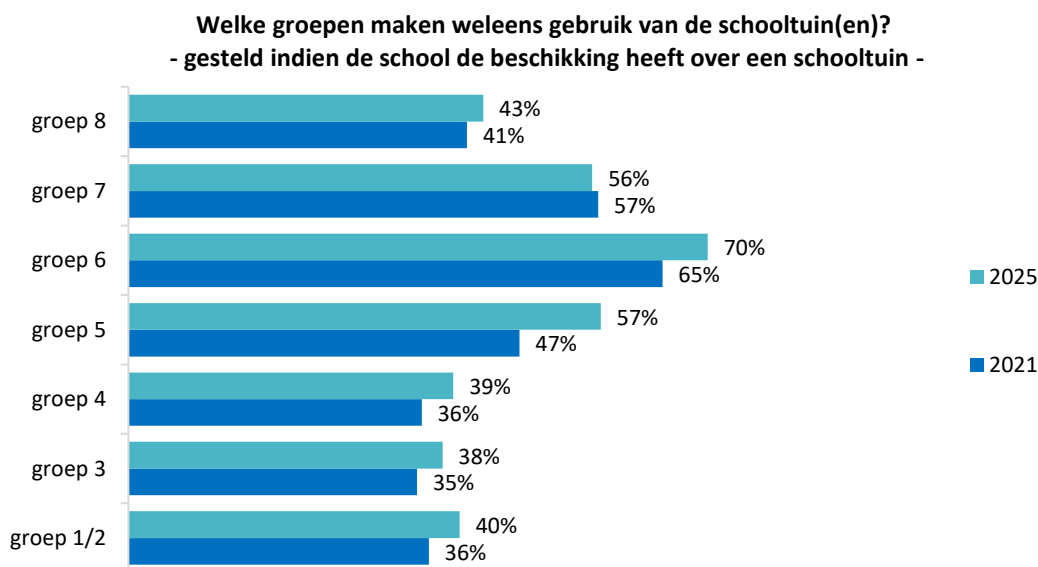
Ruim de helft van de scholen met een schooltuin heeft een schooltuin voor de hele klas/school.

We hebben deze meting voor het eerst gevraagd wanneer de school begonnen is met het gebruik van de schooltuinen. Ruim een zesde (17%) is pas dit jaar of vorig jaar gestart met de schooltuin.

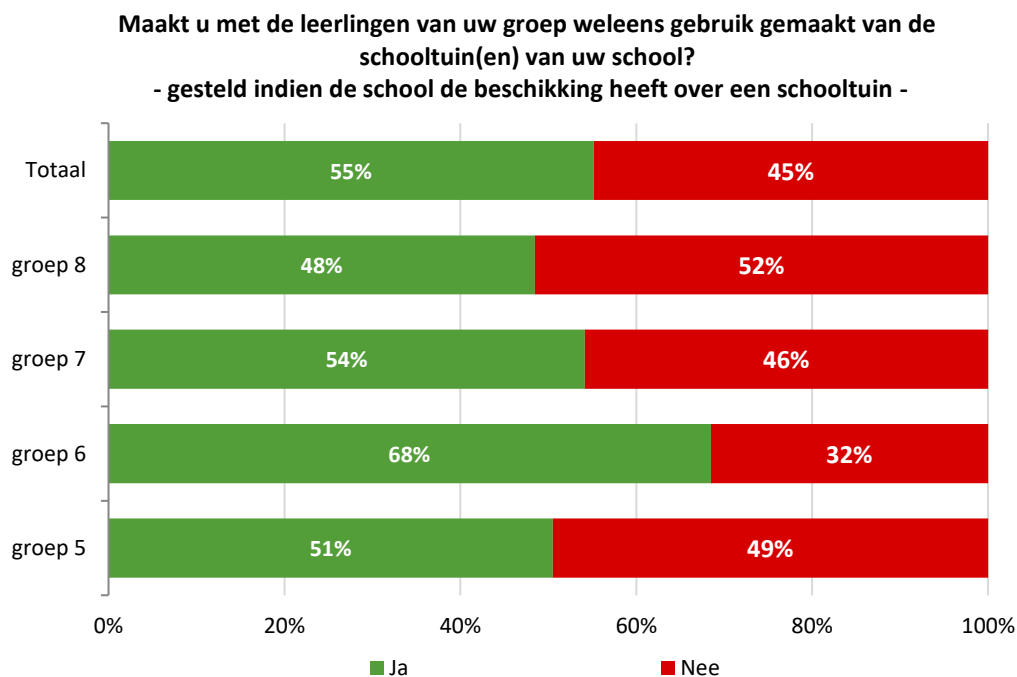

We hebben ook gevraagd welke groepen weleens gebruikmaken van de schooltuin. Het gebruik is naar inschatting van de leerkrachten nog steeds het hoogst in groep 6: 70%. In de onderbouw maakt ruim een derde gebruik van de schooltuin. Tot en met groep 6 is er een kleine toename in het gebruik ten opzichte van de vorige meting.

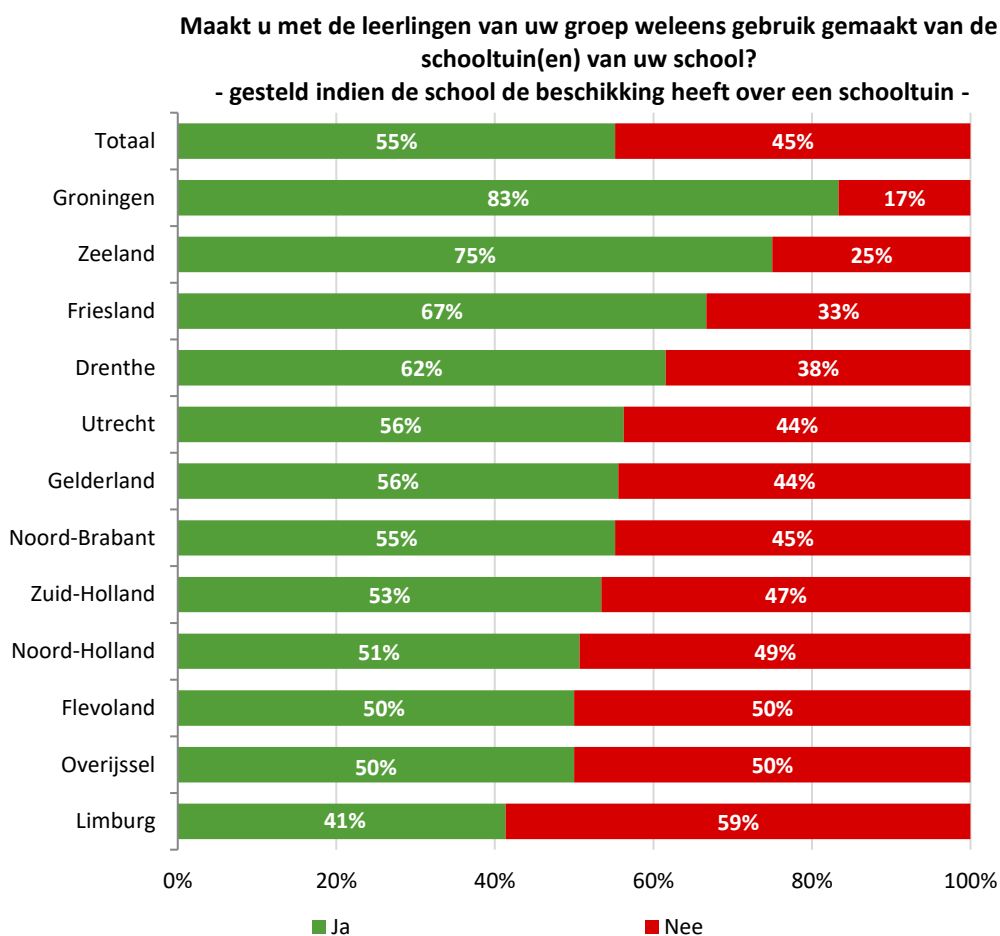
4.5 Gebruik schooltuinen in de eigen groep

Aan de leerkrachten die gebruik kunnen maken van een schooltuin (48% van de leerkrachten; zie pagina 7) hebben we gevraagd of ze ook feitelijk gebruikmaken van de schooltuin (voor hun eigen groep)³. In de vraagstelling in 2021 is er bewust voor gekozen om de tijd voor corona als referentie te gebruiken. In 2021 gaf 41% van de leerkrachten aan in de tijd voor corona weleens gebruik te maken van de schooltuin. In de huidige meting is dat 55%. Het gebruik is het hoogst bij leerkrachten van groep 6.

³ Bij het onderzoek van 2021 ging het om de tijd voor corona.

De resultaten naar provincie zijn als volgt. Er zijn behoorlijke verschillen naar provincie.

De belangrijkste redenen om wel gebruik te maken van een schooltuin zijn: leerlingen zijn actief buiten aan het werk (75%) en leerlingen leren waar hun voedsel vandaan komt (69%).

Redenen om <u>wel gebruik</u> te maken van een schooltuin <i>Meerdere antwoorden mogelijk</i>	Groep 5	Groep 6	Groep 7	Groep 8	Totaal 2025	Totaal 2021
Leerlingen zijn lekker actief buiten aan het werk	80%	70%	87%	65%	75%	82%
Leerlingen leren waar hun voedsel vandaan komt	74%	65%	83%	54%	69%	66%
Leerlingen komen dicht bij de natuur, beleven de natuur met al hun zintuigen	72%	65%	75%	52%	66%	62%
Leerlingen maken het kiem- en groeiproces van dichtbij mee omdat ze meermalen op dezelfde locatie komen	64%	62%	75%	63%	66%	69%
Leerlingen leren zorgdragen voor en verantwoordelijk zijn voor hun tuintje	70%	68%	69%	52%	65%	72%
Leerlingen zijn met andere vaardigheden bezig dan in het klaslokaal	70%	70%	62%	50%	63%	70%
Leerlingen werken samen, helpen elkaar in de tuintjes	68%	57%	67%	48%	60%	62%
Leerlingen leren over kringloopprocessen en andere natuurverschijnselen	42%	46%	40%	31%	40%	43%
Leerlingen proeven eerder groenten die ze nog niet kennen	48%	35%	50%	27%	40%	27%
Leerlingen leren de waarde van groente kennen	40%	37%	46%	29%	38%	39%
Leerlingen eten meer groenten	14%	3%	12%	10%	9%	7%
Anders	2%	2%	4%	0%	2%	4%

Bij deze meting is voor het eerst gevraagd welke onderwerpen naast voedselkweken aandacht krijgen tijdens de les in de schooltuin. Het gaat dan met name om de onderwerpen natuur (90%) en voeding (69%).

Welke onderwerpen krijgen naast voedselkweken aandacht tijdens de les in de schooltuin? <i>Meerdere antwoorden mogelijk</i>	Groep 5	Groep 6	Groep 7	Groep 8	Totaal 2025
Natuur	94%	90%	88%	85%	90%
Voeding	70%	73%	75%	58%	69%
Duurzaamheid	44%	54%	60%	46%	51%
Biodiversiteit	66%	46%	44%	48%	51%
Klimaat	50%	48%	60%	38%	49%
Planning van werkzaamheden	32%	44%	63%	50%	47%
Sociaal/Emotionele vaardigheden	36%	51%	42%	35%	42%
Burgerschap	32%	37%	29%	25%	31%
Taal	10%	22%	35%	27%	23%
Bewegen	30%	19%	15%	23%	22%
Rekenen	16%	14%	27%	17%	18%
Geschiedenis en Aardrijkskunde	2%	5%	0%	2%	2%
Anders	0%	5%	2%	0%	2%

We hebben de leerkrachten die geen gebruikmaken van de (beschikbare) schooltuin twee vragen voorgelegd. De belangrijkste redenen om geen gebruik te maken van een schooltuin zijn: geen tijd (35%; een behoorlijke stijging) en 'andere groepen doen dat' (31%).

Redenen om <u>geen</u> gebruik te maken van een schooltuin <i>Meerdere antwoorden mogelijk</i>	Groep 5	Groep 6	Groep 7	Groep 8	Totaal 2025	Totaal 2021
Geen tijd	37%	38%	39%	27%	35%	23%
Andere groepen doen dat (schooltuin is alleen voor bepaalde groepen)	27%	24%	20%	49%	31%	38%
Ik heb onvoldoende kennis en/of vaardigheden om gebruik te maken van een schooltuin	10%	21%	18%	14%	15%	10%
Er zijn onvoldoende vrijwilligers om te helpen	16%	17%	9%	4%	11%	n.v.t.
Het is niet of minder geschikt voor mijn leerlingen	8%	10%	11%	4%	8%	8%
Zie er geen toegevoegde waarde in	2%	3%	5%	4%	3%	1%
De schooltuin is te ver weg	6%	7%	0%	2%	3%	4%
Vervoer naar de schooltuin is een probleem	2%	0%	0%	0%	1%	n.v.t.
Anders	31%	21%	30%	8%	22%	14%

Ook hebben we gevraagd of ze wel gebruik zouden willen maken van de (beschikbare) schooltuin. Van deze groep leerkrachten zou 60% dat zeker of misschien willen doen.

U maakt geen gebruik van de schooltuin(en). Zou u met uw leerlingen uit uw groep wel gebruik willen maken van de schooltuin(en) van uw school?	Groep 5	Groep 6	Groep 7	Groep 8	Totaal 2025	Totaal 2021
Ja	31%	14%	27%	14%	22%	34%
Misschien	35%	59%	34%	31%	38%	36%
Nee	29%	17%	30%	39%	30%	24%
Weet niet	6%	10%	9%	16%	10%	6%
Totaal	100%	100%	100%	100%	100%	100%

We hebben (open) gevraagd een toelichting te geven. De belangrijkste redenen om (misschien) wel gebruik te maken is dat leerlingen het leuk vinden. De belangrijkste reden om geen gebruik te willen maken van de aanwezige schooltuin is omdat er geen tijd voor is. Zie ook de bijlage met het overzicht van alle gegeven antwoorden.

4.6 Verdiepende vragen gebruik schooltuinen in de eigen groep

Aan de leerkrachten die met hun eigen groep wel gebruik hebben gemaakt van de schooltuin (zie pagina 15) hebben we een aantal verdiepende vragen voorgelegd. Bij het vorige onderzoek hebben we de leerkrachten gevraagd naar de tijd voor corona.

We hebben als eerste twee vragen gesteld over de intensiteit van het gebruik van de schooltuin. Leerkrachten die gebruikmaken van de schooltuinen doen dit gemiddeld ruim 12 keer per jaar. Het gemiddelde aantal minuten per bezoek aan de schooltuin is 41 minuten. Voor beide aspecten geldt dat dit een kleine afname is ten opzichte van de vorige meting.

Hoe vaak gebruikt u <u>gemiddeld per schooljaar</u> met de leerlingen van uw groep de schooltuin(en)? <i>Aantal keer per schooljaar</i>	Groep 5	Groep 6	Groep 7	Groep 8	Totaal 2025	Totaal 2021
21 keer of meer	6%	11%	13%	13%	11%	16%
11-20 keer	32%	32%	29%	17%	28%	22%
6-10 keer	26%	33%	23%	19%	26%	34%
3-5 keer	30%	21%	19%	23%	23%	18%
1-2 keer	6%	3%	15%	29%	13%	10%
Weet niet/kan geen schatting maken	0%	0%	0%	0%	0%	1%
Gemiddelde (aantal keer per schooljaar)	12,9	13,3	11,3	10,8	12,2	15,4

En als u naar de schooltuin(en) gaat, hoeveel tijd brengt u dan gemiddeld met de leerlingen van uw groep per keer door op de schooltuin(en)? <i>minuten per keer dat ik naar de schooltuin(en) ga</i>	Groep 5	Groep 6	Groep 7	Groep 8	Totaal 2025	Totaal 2021
90 of meer minuten	8%	10%	13%	4%	9%	14%
60-89 minuten	18%	21%	21%	15%	19%	18%
30-59 minuten	52%	35%	40%	63%	46%	45%
11-29 minuten	22%	27%	23%	13%	22%	18%
10 minuten of minder	0%	8%	2%	6%	4%	5%
Gemiddelde (aantal minuten)	41,7	38,8	45,5	37,3	40,8	44,4

Uit analyse blijkt dat leerkrachten van scholen met beleid (zie paragraaf 4.1) vaker en langer naar de schooltuin gaan. Ook de ligging heeft invloed op het gebruik.

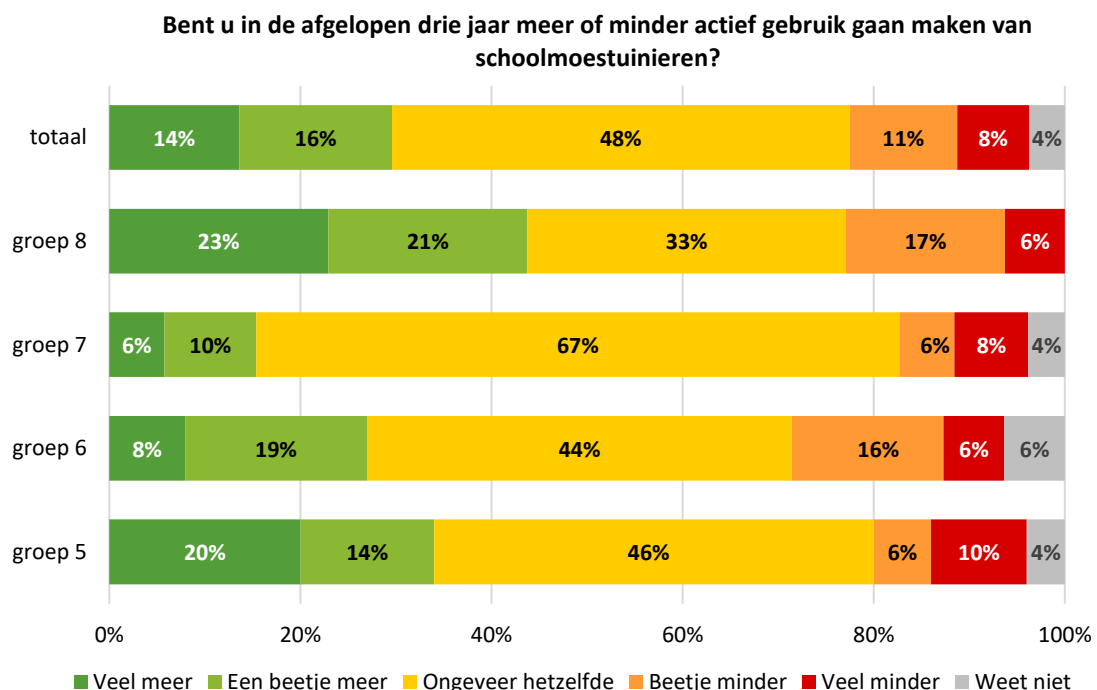
Analyse bezoek: beleid en ligging	Wel of geen beleid		Ligging schooltuin		Totaal 2025
	School met beleid	School zonder beleid	Op of naast school	Extern	
Gemiddelde (aantal keer per schooljaar)	14,6	9,1	11,7	13,6	12,2
Gemiddelde (aantal minuten)	45,9	34,5	33,5	68,6	40,8

We hebben leerkrachten die gebruikmaken van de schooltuinen gevraagd of ze dat vaker zouden willen doen. Ruim een kwart zou dit zeker willen doen. Iets minder dan een kwart zou dit misschien doen en 41% zeker niet.

U maakt gebruik van de schooltuin(en). Zou u met uw leerlingen uit uw groep vaker gebruik willen maken van de schooltuin(en) van uw school?	Groep 5	Groep 6	Groep 7	Groep 8	Totaal 2025	Totaal 2021
Ja	24%	29%	27%	31%	28%	31%
Misschien	34%	22%	19%	19%	23%	26%
Nee	38%	38%	44%	44%	41%	38%
Weet niet	4%	11%	10%	6%	8%	5%
Totaal	100%	100%	100%	100%	100%	100%

We hebben de leerkrachten (open) gevraagd een toelichting te geven. Uit de toelichtingen blijkt dat met name tijd een belangrijke rol speelt. Zie ook de bijlage met het overzicht van alle gegeven antwoorden.

We hebben deze meting voor het eerst de vraag opgenomen of de leerkrachten de afgelopen drie jaren wel of niet actiever gebruik zijn gaan maken van schoolmoestuinen. Leerkrachten schatten, per saldo, in dat ze dit meer zijn gaan doen.

Bijna een derde van de leerkrachten die gebruikmaken van een schooltuin krijgt hierbij geen externe ondersteuning. Per saldo krijgt 68% van de leerkrachten wel externe ondersteuning, met name van ouders.

Krijgt u bij het gebruik van de schooltuin(en) ondersteuning van <u>externe partijen</u> (van buiten de school)? <i>Meerdere antwoorden mogelijk</i>	Groep 5	Groep 6	Groep 7	Groep 8	Totaal 2025	Totaal 2021
Ja, van ouders	46%	41%	56%	40%	46%	41%
Ja, van experts/coaches	18%	11%	23%	6%	15%	28%
Ja, via een Natuur- en Duurzaamheidseducatie centrum/NDE	12%	19%	12%	10%	14%	<i>Geen optie in vorige onderzoek</i>
Ja, van andere externe partijen	14%	10%	13%	4%	10%	15%
Nee	28%	35%	19%	48%	32%	29%

We hebben de leerkrachten die wel externe ondersteuning krijgen, gevraagd welke ondersteuning ze krijgen. Deze externe ondersteuning bestaat met name uit begeleiding van leerlingen tijdens het werken in de schooltuin (84%) en het onderhoud van de tuin (67%).

Waaruit bestaat de <u>ondersteuning van externe partijen</u> ? <i>Meerdere antwoorden mogelijk</i>	Groep 5	Groep 6	Groep 7	Groep 8	Totaal 2025	Totaal 2021
Begeleiding van leerlingen tijdens het werken in de schooltuin	83%	86%	90%	69%	84%	73%
Onderhoud van de tuin als de leerlingen er niet zijn	53%	71%	71%	73%	67%	75%
Het opstellen van een teeltplan op maat, waarop aangegeven is wat de leerlingen in hun tuintje moeten doen en een draaiboek	31%	45%	48%	35%	40%	39%
Begeleiding van leerlingen tijdens het vervoer van en naar de schooltuin	14%	17%	14%	27%	17%	16%
Anders	8%	7%	5%	12%	8%	8%

Van leerkrachten die gebruikmaken van een schooltuin krijgt 37% hierbij geen interne ondersteuning. Per saldo krijgt 63% van de leerkrachten wel interne ondersteuning, met name van collega-leerkrachten.

Krijgt u bij het gebruik van de schooltuin(en) (ook) ondersteuning van <u>interne partijen</u> (van binnen de school)? <i>Meerdere antwoorden mogelijk</i>	Groep 5	Groep 6	Groep 7	Groep 8	Totaal 2025	Totaal 2021
Ja, van collega-leerkrachten	36%	59%	52%	54%	51%	42%
Ja, van de conciërge	16%	14%	31%	29%	22%	26%
Ja, van IB-ers	0%	2%	0%	0%	0%	1%
Ja, van andere interne partijen	10%	5%	4%	8%	7%	3%
Nee	52%	32%	35%	31%	37%	40%

Van de leerkrachten die gebruikmaken van een schooltuin noemt 38% een verbeterpunt voor de schooltuin. De meest genoemde verbeterpunten zijn: meer tijd, meer ruimte en meer aandacht (zie ook de separate bijlage met alle genoemde verbeterpunten).

4.7 Gewenste (verdere) ondersteuning bij het gebruik van een schooltuin

We hebben aan leerkrachten die wel al gebruikmaken van een schooltuin en aan leerkrachten die dat nu niet doen (maar dat wel willen doen), gevraagd welke (extra) ondersteuning ze willen hebben.

De leerkrachten die nu reeds gebruikmaken van een schooltuin willen met name ondersteuning bij het onderhoud (37%) en bij de begeleiding van de leerlingen (26%). Ruim een derde (37%) heeft geen behoefte aan extra ondersteuning.

Welke (extra) ondersteuning zou u willen hebben bij het gebruikmaken van de schooltuin(en) <i>Meerdere antwoorden mogelijk</i>	Groep 5	Groep 6	Groep 7	Groep 8	Totaal 2025	Totaal 2021
Ondersteuning bij het onderhoud van de schooltuin	44%	27%	38%	42%	37%	29%
Begeleiding van de leerlingen bij de lessen op de schooltuin	32%	21%	23%	29%	26%	28%
Meer praktische ondersteuning bij het bezoek aan de schooltuin	24%	19%	21%	23%	22%	n.v.t.
Ondersteuning van een expert bij het werken met een schooltuin (bijvoorbeeld: maken van een draaiboek, een teeltplan en een planning)	18%	22%	13%	27%	20%	26%
Kant- en klare lessen	24%	16%	12%	31%	20%	26%
Een website waarop informatie te vinden is over het organiseren van een schooltuin, lesmateriaal en vinden van ondersteuning	24%	14%	27%	10%	19%	20%
Een lesbrief over de inzet van schooltuin(en)	12%	10%	15%	8%	11%	18%
Training om meer inhoudelijke kennis te krijgen over een schooltuin	14%	3%	8%	15%	9%	12%
Training om meer of beter gebruik te maken van een schooltuin	10%	10%	6%	8%	8%	13%
Advies over het opstellen van een tuinontwerp	8%	5%	8%	13%	8%	7%
Anders	2%	0%	2%	2%	1%	2%
Ik heb geen behoefte aan extra ondersteuning	28%	40%	44%	33%	37%	30%

Uit analyse blijkt dat leerkrachten die werken met individuele tuintjes (zie pagina 13) vaker geen behoefte hebben aan extra ondersteuning (76% van deze groep leerkrachten geeft aan geen behoefte te hebben aan extra ondersteuning).

De leerkrachten die geen gebruikmaken van een schooltuin, maar dat zeker of misschien zouden willen doen, willen met name ondersteuning bij het onderhoud (62%), ondersteuning van een expert (50%) en begeleiding van de leerlingen bij de lessen op de schooltuin (50%). Anders geformuleerd: dit zijn de belangrijkste aspecten om de (twijfelende) leerkrachten “over de streep te trekken”. Hierbij moet er vanzelfsprekend wel een schooltuin ter beschikking zijn.

Welke ondersteuning zou u willen hebben bij het gebruikmaken van de schooltuin(en) <i>Meerdere antwoorden mogelijk</i>	Groep 5	Groep 6	Groep 7	Groep 8	Totaal 2025	Totaal 2021
Ondersteuning bij het onderhoud van de schooltuin	66%	63%	60%	59%	62%	56%
Ondersteuning van een expert bij het werken met een schooltuin (bijvoorbeeld: maken van een draaiboek, een teeltplan en een planning)	49%	52%	51%	46%	50%	50%
Begeleiding van de leerlingen bij de lessen op de schooltuin	48%	50%	48%	53%	50%	49%
Kant- en klare lessen	42%	41%	44%	41%	42%	43%
Meer praktische ondersteuning bij het bezoek aan de schooltuin	34%	38%	35%	38%	36%	31%
Een website waarop informatie te vinden is over het organiseren van een schooltuin, lesmateriaal en vinden van ondersteuning	30%	35%	47%	30%	35%	36%
Een lesbrief over de inzet van schooltuin(en)	21%	19%	23%	28%	22%	23%
Advies over het opstellen van een tuinontwerp	25%	19%	27%	15%	22%	20%
Training om meer inhoudelijke kennis te krijgen over een schooltuin	15%	14%	18%	10%	14%	19%
Training om meer of beter gebruik te maken van een schooltuin	12%	5%	15%	7%	10%	12%
Anders	2%	1%	5%	4%	3%	2%
Ik heb geen behoefte aan extra ondersteuning	5%	4%	6%	12%	7%	6%

5 BIJLAGE: RESPONSVERANTWOORDING EN BETROUWBAARHEID

Responsverantwoording

De gerealiseerde netto-respons van de leerkrachten is vergeleken met de populatie voor de provincie waarin de school gevestigd is. Omdat de verschillen tussen de verdeling van de populatie en het onderzoek zeer gering zijn, heeft er geen herweging plaatsgevonden. De resultaten zijn zodoende representatief voor de populatie als geheel.

Provincie	Populatie	Onderzoek
Friesland	5%	6%
Groningen	4%	3%
Drenthe	4%	4%
Overijssel	8%	8%
Flevoland	3%	3%
Gelderland	13%	13%
Utrecht	8%	7%
Noord-Holland	14%	15%
Zuid-Holland	20%	19%
Zeeland	3%	3%
Noord-Brabant	13%	14%
Limburg	5%	7%

Kenmerk	Percentage
Groep waaraan het meeste les wordt gegeven	
Groep 5	25%
Groep 6	25%
Groep 7	25%
Groep 8	25%
Opvoedkundige/didactische insteek	
Reguliere school	84%
Montessorischool	3%
Jenaplanschool	2%
Daltonschool	5%
Vrije school	0%
Anders	6%

Betrouwbaarheid van de resultaten

Om inzicht te geven in de nauwkeurigheidsmarges die op elk steekproefonderzoek van toepassing zijn, tonen we in de onderstaande tabel bij verschillende netto-respons-aantallen de bijbehorende nauwkeurigheidsmarges. Hierbij is uitgegaan van een betrouwbaarheid van de resultaten van 95% (betrouwbaarheid = de mate waarin bij een herhaalmeting dezelfde resultaten worden verkregen) en een populatie van N = 77.000 leerkrachten van groep 5 - 8 in Nederland.

Netto-respons	Uitkomst 50%-50%	Uitkomst 75%-25%	Uitkomst 90%-10%
600	4,0%	3,5%	2,4%
700	3,7%	3,2%	2,2%
800 <i>(de netto-respons van dit onderzoek)</i>	3,4%	3,0%	2,1%
900	3,2%	2,8%	1,9%
1.000	3,1%	2,7%	1,8%

Toelichting op de tabel

Voorbeeld: bij een netto-respons van n = 800 leerkrachten dient er bij een uitkomst van bijvoorbeeld '75% is positief' en '25% niet' rekening mee te worden gehouden dat de werkelijke percentages zullen liggen tussen:

- Positief: 72,0% (75% -/- 3,0%) en 78,0% (75% + 3,0%).
- Niet positief: 22,0% (25% -/- 3,0%) en 28,0% (25% + 3,0%).